

Brussel, 12 juli 2015

Betreft: Verklaring Eurotop
Brussel, 12 juli 2015

De Eurotop benadrukt dat het van cruciaal belang is het vertrouwen met de Griekse autoriteiten weer op te bouwen als eerste vereiste voor een mogelijk toekomstig akkoord over een nieuw ESM-programma. In dit verband is de eigen verantwoordelijkheid van de Griekse autoriteiten essentieel, en dient de geslaagde uitvoering te volgen op de beleidstoezeggingen.

Van een lidstaat van de eurozone die om financiële bijstand van het ESM verzoekt, wordt verwacht dat hij, indien mogelijk, een soortgelijk verzoek aan het IMF richt¹. Dit vormt voor de Eurogroep een eerste vereiste voor overeenstemming over een nieuw ESM-programma. Derhalve zal Griekenland vanaf maart 2016 om voortgezette IMF-steun (toezicht en financiering) verzoeken.

Aangezien het vertrouwen met Griekenland weer moet worden opgebouwd, verwelkomt de Eurogroep de toezeggingen van de Griekse autoriteiten om onverwijld een eerste reeks wetgevingsmaatregelen te nemen. Deze maatregelen, die in volledige voorafgaande overeenstemming met de instellingen worden genomen, omvatten:

¹ ESM-verdrag, overweging (8).

uiterlijk op 15 juli

- stroomlijning van het btw-stelsel en verbreding van de belastingbasis om de inkomsten te verhogen;
- maatregelen vooraf om de houdbaarheid op de lange termijn van het pensioenstelsel te verbeteren, als onderdeel van een alomvattend pensioenhervormingsprogramma;
- vrijwaring van de volledige wettelijke onafhankelijkheid van ELSTAT (Grieks bureau voor statistiek);
- volledige uitvoering van de relevante bepalingen van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de economische en monetaire unie, met name door het instellen van de begrotingsraad alvorens de laatste hand te leggen aan het memorandum van overeenstemming en het invoeren van semiautomatische bezuinigingen op de uitgaven in geval van afwijkingen van ambitieuze streefcijfers betreffende het primair overschot, na het inwinnen van advies van de begrotingsraad en op voorwaarde van voorafgaande goedkeuring van de instellingen;

uiterlijk op 22 juli

- aanneming van een wetboek van burgerlijke rechtsvordering, hetgeen een omvangrijke herziening van de procedures en regelingen voor het civielrechtelijk stelsel inhoudt en de gerechtelijke procedure aanmerkelijk kan versnellen en de kosten beperken;
- omzetting van de richtlijn herstel en afwikkeling van banken, met steun van de Europese Commissie.

Onmiddellijk, en uitsluitend na de wettelijke implementatie van de eerste vier bovengenoemde maatregelen alsmede de goedkeuring van alle in dit document vermelde toezeggingen door het Griekse parlement en de verificatie ervan door de instellingen en de Eurogroep, kan een besluit worden genomen om de instellingen mandaat te verlenen om onderhandelingen te voeren over een memorandum van overeenstemming. Dit besluit zou worden genomen mits de nationale procedures zijn voltooid en indien aan de voorwaarden van artikel 13 van het ESM-Verdrag is voldaan op basis van de beoordeling bedoeld in artikel 13, lid 1.

Om de grondslag te vormen voor een geslaagde sluiting van het memorandum van overeenstemming moeten de door Griekenland voorgestelde hervormingsmaatregelen aanzienlijk worden versterkt om rekening te houden met de ernstige verslechtering van de economische toestand en de begrotingssituatie van het land in het afgelopen jaar. De Griekse regering moet zich er formeel toe verbinden haar voorstellen op een aantal door de instellingen aangeduide gebieden te versterken met een voldoende duidelijk tijdschema voor wetgeving en uitvoering, waaronder structurele benchmarks, mijlpalen en kwantitatieve benchmarks, teneinde duidelijkheid te scheppen ten aanzien van de koers die op middellange termijn op de verschillende beleidsgebieden zal worden gevolgd. Met name moeten zij in overeenstemming met de instellingen:

- ambitieuze pensioenhervormingen doorvoeren en beleidsmaatregelen formuleren waarmee de gevolgen voor de begroting van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof over de pensioenhervorming van 2012 volledig worden gecompenseerd en waarmee de nultekortbepaling of wederzijds aanvaardbare alternatieven worden uitgevoerd, zulks uiterlijk oktober 2015;
- ambitieuzere hervormingen van de productenmarkten aannemen, met een duidelijk tijdschema voor de uitvoering van alle aanbevelingen van OESO-toolkit I, onder andere betreffende kleinhandel op zondag, koopjesperioden, eigendom van apotheken, melk en bakkerijen, [met uitzondering van de vrije verkoop van farmaceutische producten zonder voorschrift, waaraan uitvoering zal worden gegeven in een volgende fase], alsmede voor het openen van macro-kritisch gesloten beroepen (bv. ferryvervoer). Bij de follow-up van OESO-toolkit II moet de maakindustrie een van de prioriteiten zijn;
- wat de energiemarkten betreft, de privatisering van de exploitant van het elektriciteitsnet (ADMIE) voortzetten, tenzij vervangingsmaatregelen kunnen worden gevonden die een gelijkwaardig effect op de mededinging hebben, zoals overeengekomen door de instellingen;
- wat de arbeidsmarkten betreft, moeten de onderhandelingen over collectieve arbeids-overeenkomsten, vakbondsacties en, in overeenstemming met de betrokken richtlijn en beste praktijken van de EU, over collectieve ontslagen stringent worden geëvalueerd en gemoderniseerd in overeenstemming met het tijdschema en de aanpak die met de instellingen zijn overeengekomen. Op de basis van deze evaluaties dient het arbeidsmarkt-beleid te worden afgestemd op de beste internationale en Europese praktijken, en mag dit niet gepaard gaan met een terugkeer naar oude beleidspatronen die niet verenigbaar zijn met het streven naar duurzame en inclusieve groei;

- de nodige stappen nemen om de financiële sector te versterken, waaronder afdoende maatregelen inzake oninbare leningen en maatregelen ter versterking van het bestuur van het HFSF (Grieks financiële stabiliteitsfonds) en de banken, met name door het uitsluiten van elke mogelijkheid tot politieke inmenging, met name in benoemingsprocedures.

Daarbovenop nemen de Griekse autoriteiten de volgende maatregelen:

- zij ontwikkelen een aanzienlijk geïntensiveerd privatiseringsprogramma met een verbeterd bestuur; waardevolle Griekse activa zullen worden overgedragen aan een onafhankelijk fonds dat die activa te gelde zal maken door middel van privatiseringen en andere middelen. Het te gelde maken van de activa zal één bron zijn om de nieuwe lening van het ESM volgens plan af te lossen en zal gedurende de looptijd van de nieuwe lening een beoogd totaal van 50 miljard euro opbrengen, waarvan 25 miljard euro zal worden gebruikt om de herkapitalisatie van banken en andere activa terug te betalen, en 50% van elke resterende euro (d.w.z. 50% van 25 miljard euro) zal worden gebruikt om de schuld-bbp-ratio te verminderen en de overige 50% voor investeringen zal worden gebruikt.

Dit fonds zou in Griekenland worden gevestigd en door de Griekse autoriteiten worden beheerd onder toezicht van de relevante Europese instellingen. In overeenstemming met de instellingen en op basis van beste internationale praktijken dient er een wetgevingskader te worden aangenomen om te zorgen voor transparante procedures en een passende prijsstelling voor de verkoop van activa, conform de beginselen en normen van de OESO inzake het beheer van staatsbedrijven.

- in overeenstemming met de ambities van de Griekse regering zullen zij de Griekse overheidsadministratie moderniseren en aanzienlijk versterken, en onder toezicht van de Europese Commissie een programma voor capaciteitsopbouw en depolitisering van de Griekse overheidsadministratie doorvoeren. Tegen 20 juli moet na overleg met de instellingen een eerste voorstel worden voorgelegd. De Griekse regering verbindt zich ertoe de kosten van de Griekse overheidsadministratie verder te verminderen overeenkomstig een met de instellingen overeengekomen schema;

- zij zullen de werkmethoden met de instellingen volledig normaliseren, met inbegrip van het nodige werk ter plaatse in Athene, teneinde de uitvoering van en het toezicht op het programma te verbeteren. De regering moet tijdig overleggen en overeenstemming bereiken met de instellingen over alle ontwerpwetgeving op relevante gebieden voordat die ontwerp-wetgeving aan het publiek ter raadpleging of aan het parlement wordt voorgelegd. De Eurotop beklemtoont opnieuw dat de uitvoering cruciaal is en waardeert in dit verband dat de Griekse autoriteiten voornemens zijn tegen 20 juli om steun van de instellingen en technische bijstand van de lidstaten te verzoeken, en verzoekt de Europese Commissie deze steun van Europa te coördineren;
- met uitzondering van de kosten van de humanitaire crisis zal de Griekse regering, met het oog op wijziging, een nieuwe toetsing uitvoeren van wetgeving die in strijd met het akkoord van 20 februari werd ingevoerd, door eerdere programmatoezeggingen terug te draaien of duidelijke gelijkwaardige compenserende maatregelen te treffen voor de definitieve rechten die naderhand werden gecreëerd.

De bovengenoemde toezeggingen zijn minimumvoorwaarden voor het starten van onderhandelingen met de Griekse autoriteiten. De Eurotop stelt evenwel dat de start van de onderhandelingen niet de mogelijkheid uitsluit dat een definitief akkoord tot stand komt over een nieuw ESM-programma, dat gebaseerd moet zijn op een besluit over het volledige pakket (met inbegrip van financieringsbehoeften, schuldhoudbaarheid en mogelijke overbruggingsfinanciering).

De Eurotop neemt er nota van dat, volgens ramingen van de instellingen, de mogelijke financieringsbehoeften van het programma tussen 82 en 86 miljard euro bedragen. Hij verzoekt de instellingen te bekijken hoe het te financieren bedrag in omvang kan worden verminderd, middels een alternatief begrotingstraject of hogere opbrengsten uit privatisering. Door de toegang tot de markt te herstellen - een doelstelling van elk programma voor financiële bijstand - vermindert de noodzaak van een beroep op de totale financieringsenveloppe. De Eurotop neemt kennis van de urgente financieringsbehoeften van Griekenland, die de noodzaak van zeer snelle vorderingen met het oog op een besluit over een nieuw memorandum van overeenstemming beklemtonen: geraamd wordt dat tegen 20 juli 7 miljard euro en tegen medio augustus nog eens 5 miljard euro benodigd zijn.

De Eurotop wijst erop hoe belangrijk het is dat wordt gegarandeerd dat de Griekse staat in de komende weken zijn achterstallige betalingen bij het IMF en bij de Griekse nationale bank kan voldoen en zijn schuldobligaties kan honoreren, opdat de voorwaarden kunnen worden gecreëerd om de onderhandelingen op een ordelijke manier te kunnen afsluiten. Indien de onderhandelingen niet snel worden voltooid, berust het daaruit voortvloeiende risico volledig bij Griekenland. De Eurotop verzoekt de Eurogroep deze aangelegenheden zo snel mogelijk te bespreken.

Gezien de acute problemen waarmee de Griekse financiële sector kampt, moet in het totaalbedrag van een mogelijk nieuw ESM-programma ruimte worden voorzien voor een buffer van 10 à 25 miljard euro voor de banksector, ten behoeve van eventuele bankherkapitalisatiebehoeften en afwikkelingskosten, waarvan 10 miljard euro onmiddellijk beschikbaar zou worden gesteld op een aparte rekening bij het ESM.

De Eurotop is zich ervan bewust dat een snel besluit over een nieuw programma een voorwaarde is voor het heropenen van de banken, en dat daardoor kan worden voorkomen dat de totale financieringsenveloppe toeneemt. De ECB/het GTM zullen na de zomer een alomvattende beoordeling uitvoeren. Zodra het wettelijke kader wordt toegepast zal, na die alomvattende beoordeling, de algemene buffer worden ingezet om in mogelijke kapitaaltekorten te voorzien.

Er heerst grote bezorgdheid over de houdbaarheid van de Griekse schuldpositie. Deze is een gevolg van een losser beleid gedurende de afgelopen twaalf maanden, hetgeen in de recente verslechtering van het binnenlandse macro-economische en financiële klimaat heeft geresulteerd. De Eurotop brengt in herinnering dat de lidstaten van de eurozone in het recente verleden een buitengewone reeks maatregelen hebben genomen om de Griekse schuldhoudbaarheid te ondersteunen, welke de Griekse schuldaflossing hebben verlicht en de kosten significant hebben verminderd.

Tegen deze achtergrond is de Eurogroep, in de context van een mogelijk toekomstig ESM-programma en in de geest van de verklaring van de Eurogroep van november 2012, bereid zich indien nodig te beraden op mogelijke extra maatregelen (onder meer langere aflossingsvrije perioden en betalingstermijnen), teneinde te waarborgen dat het niveau van de brutofinancieringsbehoeften houdbaar blijft. Deze maatregelen zijn afhankelijk van de volledige uitvoering van de maatregelen die in het kader van een mogelijk nieuw programma worden overeengekomen, en zullen in overweging worden genomen na de eerste positieve afsluiting van een beoordeling.

De Eurotop beklemtoont dat nominale haircuts op de schuld niet mogelijk zijn.

De Griekse autoriteiten zeggen opnieuw en op ondubbelzinnige wijze toe dat zij hun financiële verplichtingen jegens al hun crediteuren volledig en op tijd zullen nakomen.

Mits aan alle in dit document genoemde noodzakelijke voorwaarden is voldaan, kunnen de Eurogroep en de Raad van gouverneurs van het ESM de instellingen overeenkomstig artikel 13, lid 2, van het ESM-Verdrag opdracht geven om over een nieuw ESM-programma te onderhandelen, indien uit de beoordeling, bedoeld in artikel 13, lid 1, blijkt dat de voorwaarden van artikel 13 van het ESM-Verdrag zijn vervuld.

Teneinde de groei en de banencreatie in Griekenland (de komende 3-5 jaar) te helpen ondersteunen, zal de Commissie nauw met de Griekse autoriteiten samenwerken om tot 35 miljard euro (uit verschillende EU-programma's) vrij te maken voor het financieren van investeringen en economische activiteit, ook in kleine en middelgrote ondernemingen. Als uitzonderlijke maatregel en in het licht van de unieke situatie van Griekenland zal de Commissie voorstellen om het niveau van voorfinanciering met 1 miljard euro te verhogen teneinde een onmiddellijke stimulans te geven aan investeringen; hierover zullen de medewetgevers van de EU zich buigen. Het investeringsplan voor Europa zal ook in financieringsmogelijkheden voor Griekenland voorzien.
